

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

4. septembar - 17. septembar 2026. godine

Sloboda izražavanja

Napad na dekana Filozofskog fakulteta Danijela Sinanija

Dekana Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Danijela Sinanija, s leđa je napao muškarac, kada ga je udario u potiljak i gurnuo, a potom i pobeo ukravši mu i novčanik. Napad se dogodio nedaleko od Filozofskog fakulteta. Iz Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) su saopštili da je osumnjičeni za napad na dekana uhapšen, a predsednik Srbije oglasio se povodom ovog napada objašnjavajući da je jedini cilj napada bio krađa novčanika. Više javno tužilaštvo (VJT) u Beogradu demantovalo je navode da je napad na dekana bio politički motivisan, jer, kako tvrdi, ne postoji nijedna indicija koja bi na to ukazala. Sa druge strane, Akademski plenum saopštio je da odgovornost za konkretan napad na dekana pripada njegovom izvršiocu, ali da političku odgovornost za atmosferu agresije snose predsednik Aleksandar Vučić i vlast. Akademski plenum je zatražio efikasnu istragu, utvrđivanje odgovornosti i profesionalno postupanje svih državnih organa, uz ocenu da je izborna kampanja tek počela, a akademska zajednica je već na meti. Dekan Sinani je izjavio da imajući u vidu psovke koje mu je napadač uputio, siguran da je bar deo motiva potekao iz atmosfere nasilja, netrpeljivosti, linča i targetiranja koja se, poslednjih godina, tendenciozno kreira kroz tabloidne hajke i govor mržnje.

Akademska zajednica je bila meta pritiska i napada od početka studentskih protesta i blokada, a ovaj napad na dekana Filozofskog fakulteta samo je jedan u nizu slučajeva targetiranja članova akademske zajednice koji su društveno-politički angažovani.

Iznenadni otkazi u prosveti

Aleksandri Malić Sibinović, nastavnici građanskog vaspitanja u Ekonomsko-trgovinskoj školi "Vuk Karadžić" u Staroj Pazovi, ugovor o radu ipak nije produžen. Nastavnica ističe da joj je još u avgustu mesecu dodeljena norma za ovu školsku godinu i da je prisustvovala sednici, pripremala se za novu školsku godinu, čak i da joj je direktor škole nakon sednice potvrdio nastavak njenog rada i da se čeka neko proširenje norme od školske uprave. Ona tvrdi da deli sudbinu svih onih kolega koji su radnim mestom platili cenu za javnu podršku studentskom pokretu.

Danijel Ivanović, profesor fizičkog vaspitanja iz Kruševca, iznenada je saznao da više neće raditi u Muzičkoj školi „Stevan Hristić“. Profesor objašnjava da je sa svojim odeljenjem regularno krenuo u novu školsku godinu, ali da je onda stiglo rešenje o otkazu ugovora. Uprkos tome što u školi negiraju da je reč o odmazdi, profesor Ivanović smatra da je pozadina za ovakvom odlukom političke prirode, jer je javno podržao studente i, kako kaže, u slobodno vreme odlazio na proteste.

Otkazi u obrazovnim ustanovama postali su regularan mehanizam odstranjivanja politički nepodobnih nastavnika i drugih zaposlenih. Represija ove vrste značajno se pojačala od kako su započete studentske i učeničke blokade i protesti, a svedoci smo da je uoči izbora prisutan isti vid pritiska na zaposlene u obrazovanju. Ovakav vid odmazde ukazuje da vlast namera da iskoreni kritičko mišljenje iz obrazovanja, a ovakav trend mogao bi da postane još izraženiji ukoliko se ispune najave funkcionera vlasti da će se nakon izbora fokusirati na obrazovanje i “uvesti red” u ovu oblast.

Targetiranje i pritisci na novinare

Novinarima N1 je odbijena molba za dobijanje akreditacije za prisustvo i izveštavanje sa komemoracije Ratku Mladiću bez obzira na to što su na vreme uputili molbu. Organizatori komemoracije tvrde da je razlog za odbijanje novinara N1 očekivanje velikog broja ljudi, rodbine i prijatelja i da je prostor za medije ograničenog kapaciteta.

U Nišu uoči održavanja Glavnog odbora SNS građani su se okupili i organizovali protest na kom su novinari N1 verbalno napadnuti i poliveni vodom od strane pristalica SNS. Jedan od novinara N1, Nenad Božović, bio je tom prilikom vređan.

Nedeljna satirična emisija “24 minuta sa Zoranom Kesićem” prestaje sa emitovanjem iako je na kraju prethodne sezone bio dogovoren njen nastavak. Zoran Kesić, autor i voditelj emisije, izjavio je da ima utisak da iza odluke o prestanku emitovanja njegove emisije na televiziji Nova stoje politički razlozi, a ne biznis odluke. Dodao je da ima osećaj da nastaje još crniji period za medije i za novinare koji veruju u svoju profesiju i koji žele pošteno njom da se bave. Mišljenja je i da je njegova emisija bila prva na udaru jer je humor prečica do pažnje gledalaca. Podsećamo, do ovog dolazi nakon što je Alpac Media iz Portugala kupio United Grupu, iako i dalje nema zvaničnog odobrenja transakcije od strane luksemburškog regulatornog tela.

Dopis koji je novinar N1, Predrag Popović, elektronskom poštom uputio Višem javnom tužilaštvu u Beogradu, a u vezi sa krivičnim delom negiranja genocida, ratnih zločina i zločina protiv čovečnosti pozivajući se na član 387. stav 5. Krivičnog zakonika, od reči do reči je objavljen u prorežimskim tabloidima. Ovaj postupak je pokrenuo medijsku hajku na N1 i člana redakcije. U tabloidu “Informer” je postupak novinara ocenjen kao “vrhunac ludila autošovinista”, a Popović je nazvan “srbomrscem” i optužen da “traži hapšenje Srba”. Slični tekstovi objavljeni su i u drugim tabloidima kojima se dalje podsticala hajka na novinara.

Voditelju i uredniku TV Nova S, Marku Novičiću, upućene su pretnje i uznemirujuće poruke zbog objave na njegovom ličnom Instagram nalogu, a povodom prenosa sahrane osuđenog ratnog zločinca Ratka Mladića. Kako je ANEM saopštio, u porukama se priželjkuje smrt novinara i pretil fizičkim nasiljem.

Marku Vidojkoviću je na Instagramu preko profila pod imenom Zoran Kosorić upućena preteća poruka smrću. Nezavisno udruženje novinara Srbije oglasilo se i ovakvu poruku okarakterisalo kao ozbiljna pretnja napadom na život i telo novinara, koja zahteva brzu i delotvornu reakciju institucija.

Uvrede i pretnje fizičkim nasiljem upućene su uredniku portala Žig Info, Željku Matorčeviću, preko aplikacije Mesindžer sa naloga pomoćnika predsednika opštine Grocka Bojana Pitulića. Ovo je samo jedna u nizu pretnji nasiljem novinarima i urednicima Žig info i važno je podsetiti da je Matorčević zadobio teške telesne povrede u napadu u oktobru 2018. godine, a da je njegovom kolegi Milanu Jovanoviću bila zapaljena kuća u decembru iste godine.

Ovi slučajevi ukazuju na kontinuitet onemogućavanja novinara u Srbiji da dostojanstveno obavljaju svoj posao, kao i sveprisutnu represiju u vidu pretnji, targetiranja i uvreda. U tu represiju uključeni su i državni organi vlasti među kojima je i VJT koje je pokazalo svoju povezanost sa prorežimskim tabloidima.

Sloboda okupljanja

Okršaji na Beograd Prajdu

Tokom Beograd Prajd marša došlo je do verbalnog okršaja između učesnika Prajda i grupe građana okupljenih kod Vaznesenjske crkve u Ulici kneza Miloša. Pojedini okupljeni dobacivali su uvredljive poruke učesnicima Prajda i uzvikivali ime Ratka Mladića. Okupljeni na kontra- skupu su imali crkvena obeležja, slike svetaca i fotografiju Ratka Mladića, kao i transparent na kojem je pisalo: "Nemoral i gej sramotu nikad više u životu". Policija u Srbiji godinama unazad dozvoljava kontra-skupove kojima se širi mržnja i netolerancija prema seksualnim manjinama u zemlji, na taj način davajući sistemsko odobrenje ovakvom vidu stavova u javnom prostoru.

Građani onemogućeni da se približe skupu povodom dolaska predsednika Vučića

Zbor grada Sombora pozvao je na skup povodom dolaska predsednika Aleksandra Vučića u taj grad. Međutim, na skup su došli i članovi i pristalice SNS koji su sprečili građane da odu na doček Vučića. Policija i pristalice Srpske napredne stranke sprečavali su građane da se približe lokaciji na kojoj se očekuje Vučićev dolazak, na taj način ograničavajući slobodu kretanja građana.